

جیجی صاحب دا بننا

باب-۶۶

کرتارپور دے کوٹک۔ بہاگ-۷ (۱۵۳۵/۳۶ ای۔)*

رچناواں جاں کرتاں دا نہی۔ بہاؤ اس اکالپرکھ دی جو ساری سرسٹی سارے برہمنڈ دا رچنہار ہے۔ اجیہے کرتے دا جہڑا نسلان، جوناں، مذہباں، جاتاں، تون پرے ہے۔ جو ساریاں لئی اک سامان ہے۔ اس بانی وچ اک ایگے (۱) دی گل ہووے۔

جس وچ نرنکار دی استتت جاں صفت صلاح ہی پردہان ہووے، تان کہ پاپی، دھرمی سبھ سرسٹ اس بانی رانہی تر جاوے جاں مکتی پائے۔

جس وچ اکالپرکھ دی اننتتا دا ورنن ہووے کہ کوہ کھنڈاں، برہمنڈاں، سورجان، گرہاں، چندرمیاں دا اوہ ہی رچنہار ہے تے الوکک طریقے پر تہاں براجمان ہے۔ ایہہ دھرتی جاں ہورناں دھرتیاں تے نرنکار دے کھیل دا ورنن ہووے۔ کوہ اوہدا حکم جاں حکومت لگاتاں چل رہی ہے۔

اجیہی بانی جو ساری گرمت دا نچوڑ ہووے۔ جو سمپورن نام ہووے۔

جس وچ اکال پرکھ دی استتت دے منکھ دے من تے ہون والے پرہاواں دا ورنن ہووے۔ جس وچ سچ، نام، دان، اشنان، دثیا، دھرم، صبر- سنتوکھ کماؤنا درڑھ کرایا جائے۔

اس تے بھائی لہنے نے عذر کیتا کہ گورو جسی میں تان جدوں وی تہانوں سنیا ہے کرتے دیاں صفتاں کردے ہی سنیا ہے۔ جنی وی بانی میں پڑھدا ہاں سبھ وچ اکالپرکھ دی صفت صلاح ہی ہے۔

گورو صاحب نے پھر بھائی لہنے نوں کبہا پرکھا ایہہ ٹھیک ہے میں تان اکال پرکھ دا مراسی ہاں۔ میں ہور کسی نوں نہیں جانیا۔ پر پھر وی کتے کتے موقعیاں تے دنیاوی لوکاں نوں اپدیش وی کیتے ہوئے۔ میں چاہنا ہاں نرول کرتے دی صفت صلاح ہووے جس رانہی گرسکھ اپنا روجمرے دے دن دی شروعات کرے۔ بھائی لہنا تسسی وکھ وکھ بانیاں ویکھ کے کجھ سبب چنوتے مینوں دسدے جاؤ۔

بھائی لہنے نے پھر بانی چننی شروع کری۔

ولودھریا پنڈا

اک ویران گورو صاحب جدوں اشنان کر رہے سن تان بھائی لہنے نے ویکھیا کہ گورو صاحب دے پنڈے تے جھریٹاں ہی جھریٹاں پٹیاں ہن۔ بھائی لہنے نے گورو صاحب ل پچھیا کہ کیو سارا پنڈا ولودھریا پیا ہے؟

گورو صاحب نے جواب دتا کہ پرکھا! فلانا سکھ جہڑا عموماً سبھا اتے ترکالاں دے دیواناں وچ حاضری بھریا کردا ہے، اج دے جھاڑیاں وچ بکریاں چرا رہا سی نالے بڑے پریم تے سر نال کیرتن سوہلا پڑھ رہا سی۔ کیونکہ میرا گرسکھاں نال وعدہ ہے کہ جتھے اوہ اکالپرکھ نوں یاد کرن میں انان دے انگ سنگ بووانگا، اس کرکے میں وی اوہدے نال نال جھاڑاں وچ پھر دا رہا۔ جس کارن پنڈا پچھیا گیا ہے۔

اس گھٹناں دے پچھوں پھر جدوں دیوان لگے تان گورو صاحب نے حکم کر دتا کہ آرتی سوہلا سون دے ویلے ہی پڑیا جاوے۔

اودوں پھر سوال اٹھیا کہ دن دے کھڑے سمیں، گرسکھ کھڑی بانی رانہی، اکال پرکھ دی استتت کرے؟

پھر صاحب نے تہہ کیتا کہ امرت ویلے جیجی، ترکالا ویلے سوڈر رہراس اتے سون ویلے آرتی سوہلا پڑھنا ہے۔ نال ہی گرسکھاں سوال کیتا کہ دن ویلے جدوں سانوں وبل ملے تان ادوں کھڑی بانی پڑھنی ہے گورو صاحب نے حکم کیتا کہ کم تون جدوں وبل ملے جاں کار وبار موقعے جیجی دا پڑھیا جانا سبھ تون اتم ہے۔ کہن تون مطلب گورو صاحب نے حکم کر دتا کہ جیجی صاحب نوں جدوں مرضی پڑھو۔ پر دن دی شروعات امرت ویلے جیجی صاحب تون ہووے۔

جیجی دی سدھائی اتے بندھج

گورو صاحب نے بھائی لہنے ل حکم کیتا کہ پرکھا! اک اجیہی بانی بنی جائے جس وچ:

اکال پرکھ نرنکار دے سروپ بارے واقفیت ہووے تان کہ سکھ کرتے دا دھیان کریا کرن اتے اوہدیاں

بی: ۴۰ تصویب۔ اس وچ کلاکار (عالم چندراج- مستری) نے گورو صاحب نوں اشنان کردے ہوئے چتیا ہے۔ لاگ بھائی لہنا کھڑے ہن تے بیٹھاں بھائی مردانہ۔ اتھاسک پکھاں تون اس تصویر وچ کئی ترٹیاں ہن۔ بھائی مردانے دا چلانا چروکنا پہلا بوچکا ہے۔ صاحب نوں تلک وچ پر کیساں تون بغیر دکھایا گیا ہے۔ دھیان رہے بی: ۴۰ دا رچنا کال ۱۷۹۰ بکرمی ہے بہاؤ گورو صاحب دے چلانے تو ۱۹۴ سال بعد

ਗورو صاحب نے حکم ਕਿता کہ ۱. کوشش ہووے کہ سکھ پہرورات رہندی اٹھے بھاو سورج چڑن توں تنّ گھنٹے پہلاں اٹھے۔ اشنان کرے تے اکاگر چتّ ہو جیجی دا پاٹھ کرے۔ اجیہا سکھ مینوں آن ملیگا۔

۲. جے کسے کارن پہررات رہندی ناں اٹھ سکے تاں تنّ گھڑیاں (سوا گھنٹہ) رات رہندی اٹھے۔ اشنان کرے تے جیجی پڑے۔ اجیہے سکھ دا سنگت نال میل ہووے گا تے مکت ہووے گا۔

۳. جہڑا کوئی گھڑی رات رہندی اشنان کر پڑیگا اوہ جمتے ہور دکھ تکلیفاں توں مکت رہے گا۔

۴. جہڑا دن چڑے پڑیگا اوہدا واسا گورو پوری وچّ رہے گا بھاو اوہ چڑھدی کلا والا جیوں جینیگا۔ اوہدی ہر ارداس سمپورن ہوویگی۔

اودوں بھائی لہنے نے سوال کیتا کہ کی باقی بانیاں دا اثر جیجی نالوں گھٹّ رہے گا؟ گورو صاحب نے اپدیش کیتا کہ جیجی نرول صفت صلاح ہے اس کرکے دوسریاں توں اپر ہے۔

پھر بھائی لہنے نے سوال کیتا کہ کئی لوک سنانتی منتر جاں وید پاٹھ وی کردے ہن کی انان دا فائدہ نہی ملدا؟

گورو صاحب نے فرمایا کہ ویکھو گربانی اکال پرکھ دی صفت صلاح ہے جدوں کہ سنانتی منتر وکھ وکھ ادیشاں منتواں لئی اچارے ہوئے ہن جہناں وچوں بہتے ہون جاں ہور کرم کانڈ موقع پڑے جاندا ہن۔ اوہناں وچوں بہوتیاں دا ادیش سنساری چیزاں پر اپت کرناں ہے۔ گربانی اوناں توں بالکل وکھ ہے کیونکہ ایہہ نرنکار دی استت ہے، ایہہ نام ہے۔

سو جیجی صاحب اجیہی بانی ہے جو دو گورو صاحبان نے رل کے بنی۔ حالان بانی ساری موڈھی گورو دی ہے اخیر والے سلوک ۵ نوں چھڈّ پراتن گرنتھاں انوسار جیجی صاحب دیاں کجھ ہور خاصیتاں وشیشٹائیاں ہیٹھ انوسار ہن:- آ

۱. جیجی صاحب گاگر وچّ ہی ساگر ہے۔ مطلب ایہہ سمپورن گربانی گورو گرننتھ صاحب دا نچوڑ ہے۔ جیجی دا نچوڑ پھر مول منتر (توں گریسادی) ہے۔ اگے مول منتر دا نچوڑ ' بے تے ' ' دا نچوڑ ' (اک ون) ہے۔ سو ساری گرمت دا نچوڑ اک ایک ہے۔ حساب (ارٹھمٹچ) والا ایک۔

۲. جیجی صاحب گرمت دا نیسناں ہے بھاو ایہہ سکھی وچّ داخلے لئی راہ داری جاں ویزا ہے۔

۳. اسدا پاٹھ بندے نوں چڑھدی کلا والی اوستھا وچّ پہنچا دندا ہے۔

جدوں وی بھائی لہنا 'اس بانی' لئی کوئی شبد چنے گورو صاحب بھائی لہنے ل شاباش دین۔

اس پرکار بھائی لہنے گورو صاحب دی پروانگی نال کوئی ۳۸ شبد چنے۔

پھر انان شبدان نوں ترتیب دتی۔

بھائی لہنے نے پھر سوال کیتا کہ گورو صاحب اس بانی دا سرلیکھ کی ہووے؟ دھرمی بندے واسطے سبھ توں مہتوپورن کھڑا پکھ ہے؟

اس ویلے پھر گورو صاحب نے فرمایا۔

'آدی سچّ جگادّ سچّ .. ہے بھی سچّ نانک ہوسی بھی سچّ .. ۱'

پھر بھائی لہنے نے کیہا کہ ایہہ تاں اس بانی دا سلوک ہو گیا پر گورو جی سرلیکھ کی ہووے۔

اس ویلے پھر گورو جی نے حکم کیتا کہ ایہہ بانی بار بار جپن لئی ہے، اس کرکے پرکھا ایہدا نام ہی پھر 'جپ' ہووے۔

بھائی لہنے نے انت وچّ جویں ۳۸ وکھ وکھ شبد دی ترتیب گورو صاحب اگے پیش کیتی تاں گورو صاحب نے 'آدی سچّ جگادّ سچّ .. ہے بھی سچّ نانک ہوسی بھی سچّ .. ۱' توں پہلاں جو لفظ 'سلوک' لکھیا سی اوہ کٹوا دتا۔ حکم کیتا کہ ایہہ تگّ سلوک دے نال نال سرلیکھ وی ہے۔

بھائی لہنے نے سیس گورو چرناں وچّ رکھیاتے گورو صاحب نے فرمایا کہ اس بانی دا انت ڈھکوے سلوک نال ہووے۔

بھائی لہنے نے بینتی کیتی کہ پاتشہاہ پہلا سلوک بھاو 'آدی سچّ جگادّ ... تاں سچّ نوں سمریت ہے انتلا سلوک کس تے ہووے؟ گورو صاحب نے فرمایا کہ پرکھا! انتلا سلوک کرتے دے رچے کھیل (ڈرائے) بابت ہووے۔

بھائی لہنا پوتھی وچوں اجیہا سلوک چنن لئی کافی سماں لگا رہا۔ آکھیر اک ویلے گورو صاحب دا دھیان کردے ہوئے، کھدّے ہی سلوک رچ دتا:

سلوک .. یوں گورو پانی پتا ماتا دھرت مہتّ .. دوسّ رات دئی دائی دایا کھیلے سگل جگتّ

اس تے گورو صاحب نے بھائی لہنے نوں خوب شاباش دتی اتے اسیساں، بخششاں نال بھرپور کر دتا۔

جیجی دا مہاتم جاں مہنتا

جیجی دے اس پرکار ہوئے بندھیج جاں بنن (جھومپلٹون) اپرنت گورو صاحب نے اچی سر وچّ ایہہ بانی گائی تے انت وچّ بھائی لہنے نوں کیہا کہ اکال پرکھ اس تے پرسنّ ہن اتے جو وی ایہہ بانی پڑیگا مکت ہووے گا۔

دھیاوے۔۔ ادم کرے بھلکے پر بہاتی اسنان کرے امرت سر ناوے۔۔ اپدیس گورو پر ہر چپ جاپے سبھ کلوکھ پاپ دوکھ لہ جاوے۔۔ پھر چڑے دوس گریانی گاوے بہدیا اٹھدیا پر نام دھیاوے۔۔ جو ساس گریاس دھیائے میرا پر ہر سو گرسکھ گورو من بہاوے۔۔ جس نو دیال ہووے میرا سو آمی تس گرسکھ گورو اپدیس سناوے۔۔ جن نانک دھوڑ منگے تس گرسکھ کی جو آپ جیے اورہ نام جیاوے۔۔

جہ پرساد توں پاوہ ساچ۔۔ رے من میرے توں تا سیؤ راچ۔۔ جہ پرساد سبھ کی گت ہوئی۔۔ نانک جاپ جیے چپ سوئی۔۔ پرہہ کرپاتے ہوئی پرگاس۔۔ نام کہت گوند کا سوچی بھئی رسنا۔۔ من تن نرمل ہوئی بے گر کا چپ جینا۔۔

بھائی گرداس نے چچی صاحب بارے تھائی تھائی ذکر کیتے ہن (کجھ اک):- امرت ویلے اٹھ جاگ جگایا۔۔ گرمکھ تیرتھ نائی بہرم گویا۔۔ گرمکھ منت سمہال چپ جپایا۔۔ بھاؤ بھگت اپدیس کر نام داں اسنان ڈڑایا۔۔ امرت ویلے نانا گرمکھ چپ گرمنت جپایا۔۔ رات آرتی سوہلا مایہ وچ اداس رہایا۔۔

بابا آیا کرتا رپور بھیکھ اداسی سگل اتارا۔۔ بانی مکھہ اچارئی ہوئی رشنائی مٹے اندھارا۔۔ گیان گوش چرچہ سدا اند شبد اٹھے دھنکارا۔۔ سودر آرتی گاویئی امرت ویلے جاپ اچارا۔۔ گرمکھ بہار اتھرن دھارا۔۔ کرپانی تنان گرسکھان پچھل راتیں اٹھ بہندے۔۔ کرپانی تنان گرسکھان امرت والا سر نہاوندے۔۔ کرپانی تنان گرسکھان اک من ہوئی گر جاپ چپندے۔۔ کرپانی تنان گرسکھان سادھ سننگت چل جائ جڑندے۔۔ کرپانی تنان گرسکھان کرپانی نت گائی سندنے۔۔

چچی صاحب تان ہی گورو گرتھ صاحب دے شرع وچ ہی دتا ہویا ہے۔ اس توں بعد رہاس اتے کیرتن سوہلا دتے گئے ہن۔ بھاؤ نت نیم دیاں بانیاں ارمبھ وچ ہی آگئیاں۔ سکھان وچ نت نیم بابت کوئی شک شبہا ناں بچے اس لئی رہاس تے سوہلے دیاں بانیا سبندھت راگان وچ دوبارہ وی آگئیاں ہن۔

دوسری اداسی دی سماپتی تک چچی صاحب دے بہتے شبدان دی رچنا ہو چکی تے کجھ حد تک سکھان وچ پرچلت وی سن۔ کجھ پوڑیاں اچ شریف وکھے رچیاں گئیاں کجھ ہورنی تھائی۔ پر انتلیاں پوڑیاں جو جوگی پرتھائی ہن اوہ اچل وٹلا وکھے رچیاں گئیاں۔

۴. ایہدا پاٹھ انسان نوں پر پاسے توں سرخرو کر دندا ہے۔ پچھلے گناہ وی دھوتے جاندے ہن۔

۵. کیونکہ ایہہ ساڈی مانسکتا تے اثر کردا ہے جس کارن سریرک کریاواں دا سنتلن (اوتلیرم) بندا ہے۔ ساڈے 'وات پت کف' (نٹھولسسم) دا سنتلن بیٹھ جاند اے۔ جس کر کے انیکاں روگاں توں مکتی وی مل جاندی ہے۔

۶. پر میرا ویکھیئے تان پتہ لگدا ہے جچی سکھان دے پر مہتوپورن موقع پڑیا جاند اے۔ سکھ کارج دے پر ادگھائن موقع جچی پاٹھ بندا ہے۔ ویساکھی ۱۶۹۹ ای۔ نوں جدوں 'تیسر پنتھ' اعلان ہویا بھاؤ جدوں سکھی دے محل دا سمپورن ہونا ایلانیا گیا، اس ویلے وی جچی صاحب دا پاٹھ کیتا گیا سی۔

۷. ہورتے ہور، گرسکھ جدوں ایہہ سریر تیاگدا ہے اس توں پہلوں وی جچی دا پاٹھ کردا ہے۔ لگدی ہر گورو نے انتم موقع جچی صاحب دا پاٹھ کیتا۔ اجیہے اتھاسک ورنن ملدے ہن کہ گورو پنچم اتے نووے پاتشہاہ شہادت موقع لگاتار، بار بار اس دا پاٹھ کردے رہے۔ پنچوے پاتشہاہ دا سریر جدوں نڈھال ہو گیا تان بھائی پریمہا جچی صاحب پڑھدا رہا۔ دسویں پاتشہاہ اتے بھائی گرداس نے وی انت ویلے اسدا پاٹھ کیتا۔

گورو گرتھ س. وچ جچی بارے آئیاں کجھ اک تکان : پنڈت ساست سمرت پڑیا۔۔ جوگی گورکھ گورکھ کرپا۔۔ بے مورکھ پر ہر چپ پڑیا۔۔ رازارنگے ایا من اپنا۔۔ پر پر نام چپہ جپ رسنا۔۔ نانک نام نام جپ جپا انت۔۔ باہر رنگ۔۔ گرپورے اپدیسیا نرک ناہ سادھ سنگ۔۔ نام چپہ تہ کٹیہ پھاسا۔۔ پھر پھر آون جان ن ہوئی۔۔ ایکے ایک چپہ جپ سوئی۔۔

گر ستگور کا جو سکھ اکھائے سو بھلکے اٹھ ہر نام

ویکھو سوڈھی: ۲-۲۵۹، سوڈھی: ۲-۲۴۸، ۴-۱۵۶، ۵-۱۵۶، سورج پرکاش اتے سوڈھی: ۲ انوسار اسگس انگ ۱۴۶ و پراتن پنجابی وقت شیداولی (مہان کوش ویکھو کالپرمان) پرہر۔۔ ۳ گھنٹے، دن اتے رات بھاؤ ۲۴ گھنٹے ۸ پرہر۔

گر میاں سردیا وچ جوہی رات دن وڈے چھوٹے بندے ہن اوسے طرحاں رات/دن دا پھر وڈا چھوٹا وی ہووے گا۔ پراتن پنجابی انوسار دن رات پر حالت وچ ۴ پرہر وچ وڈنا ہووے گا۔ جس کر کے گرمیاں دی رات پھر ڈھائی گھنٹے دی وی ہو سکدی ہتے تے پھر سردیاں دی سادھ تہ گھنٹے دی۔

پرہر = ۸ گھنٹیاں، گھڑی = ۶۰ پل، پل = ۳ چسا، چسا = ۵ وساپچھمی پر نالی دی برابری تے۔ گھڑی = ۲۴ منٹ پل = ۲۴ سکنت

* ۱۵۳۵/۳۶ ای۔ توں پہلاں گرمت دی مکھ پانی چچی صاحب دا سروپ ہن والا نہی سی۔ ارمبھ وچ 'جپ' شبد اتے 'ادی سچ' والا سلوک/سرلیکھ نہی سی۔ دھرتی دھرم سال بھاؤ انتلیاں پوڑیاں وی اس رچنا وچ نہی سن۔ نالے انتلا سلوک وی نہی سی ہندا۔